

L' AVENS

LITERARI-ARTÍSTICH-CIENTÍFICH

REVISTA MENSUAL ILUSTRADA

LOS FRUYTS D' ENGUANY.

PROMETEREM en lo número anterior (1) parlar en aquest ab certa extensió del tomo que conté las composicions premiadas en nostres últims Jochs Florals, y no tant per propia voluntat com per cumplir lo compromís contret, aném á ferho avuy. Dotze son las agraciadas ja ab premi, ja ab accéssit y á ellas s' uneix un treball en prosa sobre la organizació de la familia catalana premiat també y original de D. Jaume Ramon y Vidales. Complertan lo tomo l' acta de la festa y los discursos de costum.

Si examiném la part poética deixant de banda agenas opinions formuladas més per impresió que per análisis reposat, tres podém dir que son en lo present any las obras més importants, que han produhit los Jochs: *La cigala y la formiga* de D. Apeles Mestres, (las enumerém per l' ordre en qu' están colocadas en lo volúm) la oda *Als Pirineus* de D. Joseph Franquesa y Gomis y la *A Barcelona* de D. Jacinto Verdaguer. Poca es, per lo que mereixía, la importancia que sembla haverse donat á la primera, notabilíssima en lo camp de nostras lletras per més de un concepte y sobre tot per la tendencia que mostra á buscar nou motllo en que vuydar lo pensament poétich sortint del etern y no gayre difícil de la oda y rebutjant també los altres lírichs més usuals. *La cigala y la formiga*, que son autor califica d' idili, no presenta forma lírica sino dramática y sembla tota ella una protesta contra tot lo que sigui subjecció á cap regla estreta y clássica en lo sentit dolent de la paraula. Desde la manera de pre-

(1) Lo present article, escrit pera 'l número del mes de Juliol tingué de esser retirat per falta de lloch. Per més que haja perdut una oportunitat molt secundaria en revistas com la nostra, lo publicuém avuy porque no quedi sense judicar en ella, encara que lleugerament, l' important volum que 'l motiva.

sentar l' assumpto fins á la de variar de rima y metre quan vol l' autor, pero no per aixó aixís com aixís, tot es llibertat y originalitat. Sembla que ja que no ho siga per complert la idea que ha servit de base á la poesia, puig aquesta en lo fons no es més qu' una encertada aplicació de la coneguda faula que porta 'l mateix nom, lo poeta s' hagi proposat ser més original en las qualitats externes de sa obra. Altre propósit que s' endevina també es lo d' esser fàcil y natural comensant per l' us molt repetit del pareat y acabant per no emplear altre llenguatge que lo més comú y espontani. En conjunt es una especie de poemet que pera trovarli semblansa s' hauria de recórrer més aviat qu' á nostra literatura á las de alguns pobles del Nort ó á la de la moderna Grecia, que tant bellament conservan pera la lírica la forma dramática. Lo Sr. Mestres, qu' es poeta no per haverse empenyat en serho, sino perque te gran cor (com ho demostra prou en eix mateix idili) y gran imaginació, es á dir, més per naturalesa que per estudi, no haurá pensat, al escriure, en seguir las petjadas de ningú, pero es lo cert que la semblansa existeix, no en disfavor de nostre poeta, qu' es originalíssim, sino en favor de nostras lletres que encara van presentant novas formas y estils que son signes de joventut y forsa en los pobles.

La composició del Sr. Franquesa y Gomis es lo que sol dirse una bona oda. Valenta, enérgica, vertader Niágara de la imaginació en alguns trosos se despenya en una catarata de imatges expressadas en versos magestuosos y á voltas aspres com los pichs del Pirineus que ells cantan ; Pero per qué aqueixa obra tan ben feta, tan treballada y de tan alta entonació lírica no atrau més, no impressiona més fundament ? Es que son foch se queda en lo cap, en la imaginació y no arriba al cor. Potser aixó ha sigut la causa de que hagi tingut poch ressó. Bo es advertir qu' entre 'ls versos n' hi han alguns en que la aspresa es tan marcada que 's fa difícil trobarlos hi armonía.

De la oda *A Barcelona* de Mossen Verdaguer molt se 'n ha parlat y favorablement ; breu será, donchs, lo que diguém nosaltres. De dugas maneras pot considerarse aquella : en absolut ó relativament. En absolut no diu més pera l' artista ó pera 'l pensador que altrás poesías del mateix autor de que se 'n ha parlat méns ; relativament, es á dir, considerant com ha sigut escrita, es ja altra cosa. Lo tema estava donat ; se fixava l' assumpto y lo género de la composició. L' assumpto es ó prosáich ó bon xich més ocasionat á raptés lírichs vulgars y vuyts de fondo qu' á grans ideas. Sobre lo género de la composició, per lo que hem dit al parlar de *La cigala y la formiga* 's compendrà lo que opiném. Considerant tot aixó, lo mérit de la última obra de Mossen Verdaguer creix, á nostres

ulls, moltíssim. Res més fàcil pera un poeta mitjà qu' empendrer per lo camp històrich y eixir de sa tasca ab quatre llamentacions sobre nostre passat. No aixís pera un poeta com l' autor de la *Atlántida*. Veritable artista, ha sapigut veurer més que 'ls altres en tot lo que 'l rodejava, y, com l' escultor fixa en lo marbre una actitud, una escena, un fet qualsevol que pera molts semblarán indiferents ó menyspreables, ha sapigut també ferho éll en lo marbre pulidíssim de sos versos. La oda *A Barcelona* té cert caràcter que nosaltres denominaríam *social* puig qu' altre calificatiu no se 'ns acut. En aquest concepte lo premi més propi que podia dárse-li es lo que ab tan acert ha fet nostre Ajuntament: imprimirne 100.000 exemplars y regalarlos ab profusió, sobre tot en las escolas. Tot té en la oda son recort; l' autor parla de Barcelona com l' enamorat de sa estimada. Si pogués l' hi bastiria en lo cel un palau ab los núvols més blanchs y bells; ja que no pot se contenta ab proclamarla sobirana de tota hermosura y grandesa. ¿No té la obra defectes? Un creyém que 'n té qu' es més aviat excés: massa imaginació en algunas figuras que ben examinadas potser resultan d' una grandesa un xich á lo Víctor Hugo, es á dir de més efecte que, en lo fons, veritat poética. En cambi n' hi ha d' altres felissimas. No serém, donchs, nosaltres, admiradors com qui més ho siga de nostre poeta, los qu' escatimém aplausos á l' autor; genial falta (si es que, en efecte no 'ns hem equivocat al senyalarla) la que consisteix en tenir massa imaginació. En la edició costejada per l' Excm. Ajuntament ha fet Mossen Verdaguer en sa poesia algunas correccions. No totas nos semblan necessarias y alguna 'n sabém que 'ns ha fet anyorar lo corretgit.

Molt de bo hi ha també entre las restantas poesias premiadas. Las guanyadoras dels dos accésits de la flor natural (*Set d' or* de D.ª Dolors Moncerdá de Maciá y *Abandonada!* de D. Ferrand Agulló y Vidal) son preciosas. Lo més delicat sentiment las anima, cert *sabor de la terra* las acaba de fer més agradables. Lo mérit de la segona potser s' escaparà á molts á primera vista per la mateixa delicadesa y senzillés de la idea, pero ben examinada confirma nostre calificatiu tant per aquestas com per la fluidesa y boniquesa de la versificació que 'ns recorda 'l «*pobre barquilla mia*» de Lope de Vega. Hi ha més poesia verdadera en aquesta curta composició que 'n molts otras interminables.

Es també notable *Lo sagristá de Girona* (primer accésit de la englantina) bell romans històrich en que ab bon criteri 's respecta més la poesia que la historia.

Les noces d' or de D. Artur Masriera que guanyaren lo premi de la viola no es gayre fàcil de judicar per son assumpto. ¿Com un poeta catalá canta

una costúm com la de las bodas d'or tan extranya á nostra terra que sols se practica en algunas nacions estrangeras? Lo jurat se 'n manifesta ja sorprés pero á nostre parer no ab prou motiu. *Les noces d' or* no son lo cant espontani de cap costúm de la terra; a'tra idea posava la ploma en las mans del autor: *Les noces d' or* es una poesía amorosa, tan amorosa com qualsevol que obertament s' ho titule. Es un quadro de sentiment que acut á la imaginació del poeta y qu' ell pinta com si realment l' hi passés tot lo que diu. Res l' hi fa que la costúm no sigui catalana: éll y *l' ángel del seu cor* (segons sas paraulas) la acceptan, la catalanisan perque es bella, y ja 'n tenen prou. La sobrietat ab que l' autor comensa desseguida á pintar prescindint de tot preámbul amorós, y termina la obra quan ha terminat lo quadro, es de lo que més nos agrada y lo que més dificulta també la prompte inteligencia pera qui la llegeix ó escolta. En cambi, quan un s' ha penetrat de l' esperit, veu en aquella forma habilitat y práctica. Per lo demés tot es aquí sentiment y senzillesa tal volta massa perque semblaría casi be debilitat de inspiració, y aixó es, sens dupte, lo que semblará á alguns mal acostumats als llampants adornos de las odas de certámen y de lecturas públicas que no ambicionan més que arrencar un picament de mans á cada estrofa ab una frasse teatral. Per nostra part molt més nos agrada nostre amich lo Sr. Masriera per eix camí modest pero que guia tot dret al cor y á la poesía que no cantant assumptos de més efecte y que, no obstant, de segur que li son indiferents. Sols una censura l' hi farém: lo llenguatge de *Les noces d' or*, de intent molt natural, nos sembla qu' en algunas expressions ho es massa pera usar en poesía.

Mereix també un recort *Lo rosari* de D. Joaquim Riera y Bertran que termina ab un rasgo ben trobat y té molt color local.

Dugas composicions hi ha en lo tomo que nosaltres no hagueram premiat: l' himne al *esperit catalá* y *Lo siti d' Amposta*. Lo primer perque 'ns sembla molt mitjá: la segona perque es un capítol de historia posada en vers, ab bastants defectes facilíssims de probar y ausencia casi completa de pensaments, d' imatges, de poesía en fi.

Respecte als travalls en prosa (entre 'ls quals l' estudi de D. Jaume Ramon y Vidáles mereix cridar la atenció més del jurisconsult que del literat) nos permetrém indicar únicament ab tot lo respecte que inspira un mestre en la materia á qui com nosaltres careix de auctoritat, qu' en lo discurs del Sr. Milá, per afany en donarli un caràcter clássich y genuinament catalá, s' hi nota, á voltas sense necessitat, massa tendencia al arcaisme, per més que alguns dels empleats siguin molt expressius y trets del sostremort del idioma molt oportunament. — R. D. PERÉS.

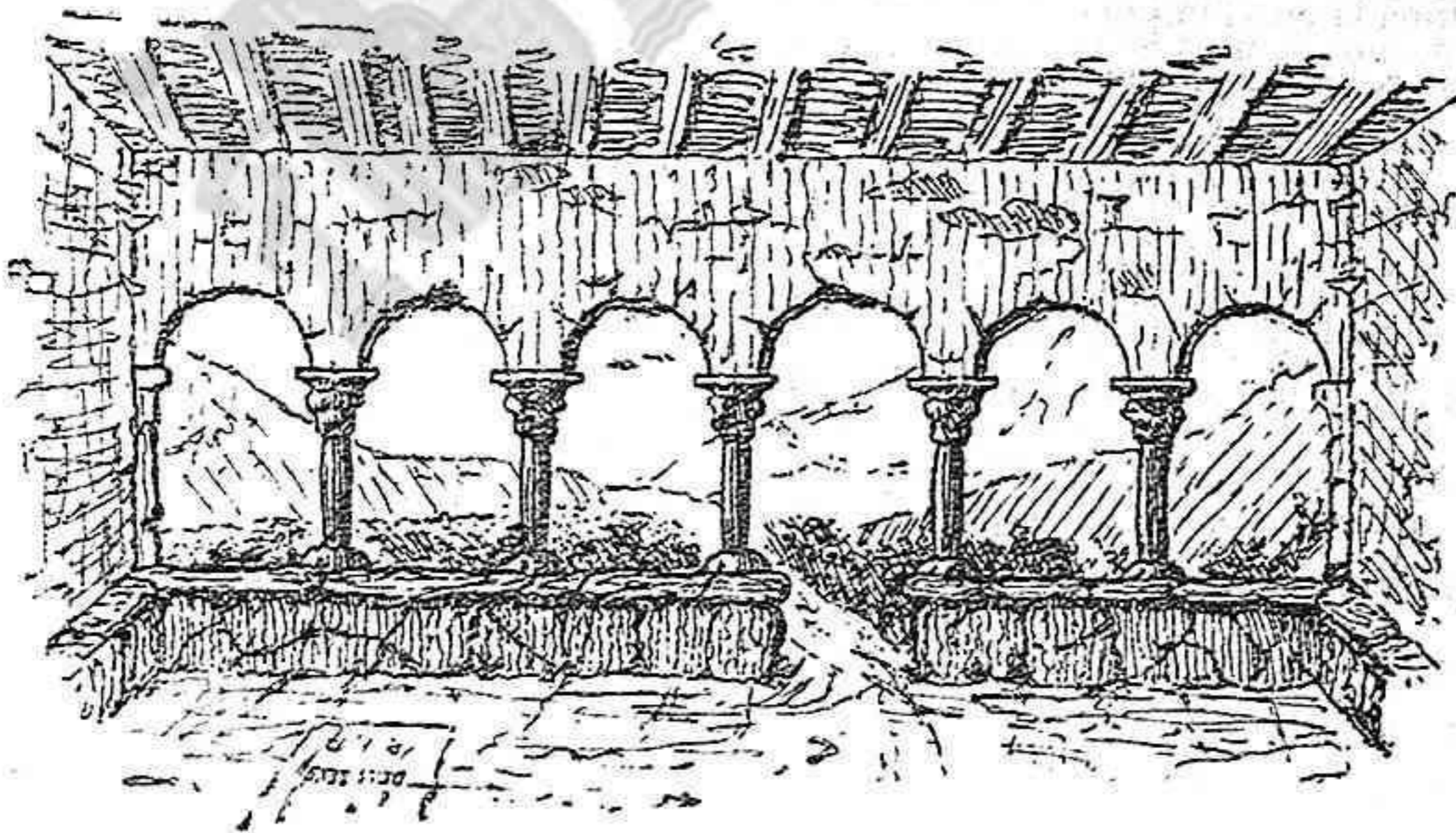

LA IGLESIA DE QUERALPS.

El poble de Queralps ó Caralps (600 habitants), á duas horetas curtas de Santa María de Ribas, en la vall d'aquest nom, se troba adossat á una gran pendent de montanya y á una altura que passa de 1000 metres.

Lo camí de Ribas á Nuria passa per aquest poble. La circumstancia de no oferir á primera vista, res de particular, fa que la molta gent que va al celebrat santuari, passi de llarch per Queralps. Ademés la bona qualitat de l'aygua d'una font que hi ha un quart més amunt fa també que tothom vagi allí á fer parada, essent escassos los excursionistas que s'aturen al poble.

Y'ls que passen de llarch per Queralps, particularment los aficionats á l'*arqueologia*, no saben lo que 's perden. Jo, que hi tingut ocasió de no deixarmho perdre, os ho faré coneixe, per cert una mica massa per alt, tot mostrantvos algun dibuixet que os ne donará idea.

PÓRTICH DE LA IGLESIA DE QUERALPS.

En lo lloch més enlayrat del poble, hi ha, com de costum, la seva iglesia. Avans d' entrar en ella, 's troba 'l cementiri, tot sembrat d' erbas y flors bosquetanas, ab una reixa de ferro colocada al sol de la entrada, perquè 'l bestia que corra per allí vora, no 'l profani. Atravessat pe 'l bell mitj lo petit cementiri, s' arriba al pórtich d' entrada á la iglesia, que 'l constitueixen sis arcadas un tant desiguals ab cinch columnas bisantinas. Passat lo pórtich, s' entra á la iglesia, reduhida, d' una sola nau poch esbelta y en forma de creu llatina; de fábrica molt posterior á la del pórtich y que ha sufert reparacions poch artísticas en los sigles xvii y xviii.

A primer cop d' ull, un se queda sorprés al veure aquella maravella artística en aquell paratje y entremitj de fábricas posteriors. Però aquell que al visitar lo pórtich de Queralps ja hagi vist lo célebre monastir de Ripoll, li vindrá indubtablement lo claustre d' aquest á la memoria, é hi trobará afinitats ab lo pórtich de que 'ns ocupém.

La opinió de D. J. M. Pellicer y Pagés, donada en sa importantes columnas foren portadas de la part de Nuria. Lo Sr. Pellicer, diu que no fora estrany que 'l pórtich de Queralps hagués servit d' ensaig pera la construcció del claustre de Santa María de Ripoll.

Lo cert es que la pedra usada en los fustes de las columnas de Queralps es igual que la dels fustes del claustre de Ripoll, que 'ls capitells d' abdós llochs semblan obra del mateix autor, y que las arcadas y tot lo pórtich en conjunt té un aspecte molt igual al altre monument.

La cópia del pórtich que acompanya aquest travallet, es vista desde la part interna, mirantlo de la mateixa porta de la iglesia. Mon gust haguera estat posar al costat del capitell de Queralps que dono per mostra, un del claustre de Ripoll, porque 's vegés l'afinitat que tenen, però no m' ha sigut possible per aquesta vegada. Si més endavant m' ocupo del monastir de Ripoll, me recordaré de remarcarho.

J. MASSÓ TORRENTS.

Ribas 15 Agost 1883.

tant memoria *El Monasterio de Ripoll*. respecte al pórtich de Queralps, es, á ma manera de veure, del tot acceptable.

Durant la prelacía de abad de Ripoll Berga, á derrers del sigle xii, se construhí l' ala del claustre que té més afinitat ab lo pórtich de Queralps.

EN JOAQUIM MARSILLACH Y LLEONART.

MASQUÉ en lo dia 3 de Mars de 1859 y per lo tant sols tenia 24 anys al morir.

Publicá als divuyt anys en lo Diari de Vich, son primer article sent un estudi sobre 'l *Rigoletto*, (que sorprengué per contenir las ideas revolucionarias de l' escola musical alemana, desconegudas encara per Catalunya) y més tart alguns altres sobre l' autor del *Parcifal* que foren la base de son llibre «*Ricardo Wagner*» que son causa de sérias y apasionadas polémicas, que 's traduhí al italiá per lo *Dr. Felip Felippi*, y que va donar á coneixer ventatjosament al malograt *Marsillach* per tot lo mon musical.

Dat ab tan exit son primer pas en aquest, se dedicá del tot á la música, á voltas ab sentit més literari que crítich, puig mentres daba á l' imprenta sos estudis *Arrigo Boito y son Mefistófeles*, *Historia del Lohengrin*, y los sobre 'l *Parcifal* á la revista «*Arte y Letras*», escribía per los *dilluns del Imparcial*, per *La Mañana*, per *L' ilustració catalana*, per *La Renaixensa*, per *L' ilustració artística*, quentos y articles humorístichs, però sempre de musichs ó ab ocasió de música.

La mort del precós jóve es tan més sensible per Catalunya, si 's té en compte los poch talents que 's dedican á l' especialitat artística en que brilla aquell, que semblava destinat á fer brillar en nostra terra una verdadera escola de crítica musical que podrá haber tingut una influencia máxima en la producció de bons mestres y de bonas obras: ¿qui sab si n' ha tingut ja sols ab plantar la llavor ?

Ha deixat inéditas la traducció de algunas obras de *Wagner*, la del *Laocoon* de *Lessing*, alguns capitols del llibre *Gatuperis musicals* destinat á esser lo primer de la biblioteca musical, dirigida per *En Felip Pedrell*, y un llibre (poch li falta per estar acabat) fruyt de son viatge á Orient; empro segons tenim antes se donará prompte á llum.

EN JOAQUIM MARSILLACH Y LLEONART.

L' ENTERRO DE LA FULLA.

Sóta dosser de boyra atapahida
vé la Tardor : la fulla esgroguehida
s' estremeix á son pas,
y 's va posant malalta, tan malalta,
que 'ls aucellets ja diuhen en veu alta
que no 'n curará pas.

¡ No 'n curará !.... La boyra l' enmortalla,
de dalt del arbre lentament devalla ;
y al veures despullat
inclinant sa brancada, demunt d' ella
plora l' arbre la llágrima més bella
que 'ls núvols li han deixat.

¡ Oh no, no 'n curará !.... la fulla es morta ;
lo vent á sepultarla se l' emporta
crusant ab ella 'l pla,
la porta lluny, molt lluny, arrossegantla
y la oreneta crida acompanyantla :
¡ Ha mort, no tornarà !

Lo trist corteig ab las mortals despullas
arriva al cementiri de las fullas :
es una vall sens fí,
sense arbres, sense flors, sense una planta,
tot es soral hont se revolca y canta
la mar vespre y matí.

BIBLIOGRAFIA. (1)

AFORÍSTICA CATALANA, per EN FRANCESCH LLAGOSTERA.—Mil trescents divuit adagis distribuïts en una senzilla classificació; uns quants modismes, y una carta prólech que indica á un temps l' humilitat del autor y que no ha deixat en olvit los antichs al fér son aplech, constitueixen la materia del llibre de que dém compte, publicada, per primera volta en la revista catalana « *Lo gay saber.* »

¿ Ha sapigut evitar lo Sr. Llagostera lo defecte gravíssim, que ab gran rahó ell mateix critica, de traduhir literalment adagis castellans, y ferlos passar com fills de nostra terra? No pas del tot, y proba nos ne dona ja en la primera plana del llibre aquet: « Deu los cria y ells s' ajuntan » y los « Amor ab amor se paga, Los extrems se tocan, A falta de pa bonas son cocas, Al bon pagador no li dolan penyoras, Uns naixen ab estrella y altres estrellats, L' ocasió la pintan calva » que 's troban més endavant.

Nos sembla també que la colecció está una mica lluny de esser complerta, puig á nosaltres, que may nos dedicarem á l' aforística y pochs refrans sabem, no més que en la curta estona passada llegint los que 'ns ocupan, nos han acudit, del minvat número dels que recordém, los següents que no 's troban en lo llibre: « Qui no te tach te bach, Qui massa riu no te 'l seny viu, Lo pescador de canya més pert que guanya, Qui busca testimonis mentider segur, Menjant lo temps se adoba » y pochs més.

Ménos que ab l' intenció de fer cárrechs al Sr. Llagostera, 'l qual no 'ls mereix gens ni mica, escribim lo que immediatament precedeix, pera alentar á nostres escriptors á estudiar més y més los aforismes de nostra llengua, que son á la vegada expressió de sa riquesa, formas descriptivas de determinadas costums y tresor útil de ciencia de fácil popularisació que convé conrear. En aquesta mena de treballs se tarda molt á poder escriure lo darrer mot y per aixó no es estrany ni que la colecció ara publicada siga incomplerta, ni que demá 'n surtin de altres, que haurán pres fonament de aquesta, que ho siguin més.

De tots modos lo Sr. Llagostera ha avansat un gran pas que fa més apreciable la modestia ab que 'l dona.

(1) L' AVENS agrahirá als autors ó editors d' obras « més ó menys remarcables en algun concepte », que á fi d' anar fent cada vegada més complerta aquesta secció, que tant profitosa pot ésser pera fomentar las aficions literarias de nostre públich, se servescan enviarli un exemplar ó senzillament una noticia de la publicació. Los encarregats de fer las críticas se reservan, no obstant, la llibertat d' ésser severs en ellas quan lo que se 'ls envihi no sigui acreedor á alabansas.

Lo que no li podém perdonar, y se nos fa estrany que li hagi passat lo Sr. Briz, es dir que la resurrecció de la llengua catalana es aparent, quan may ha sigut morta y menys avuy que hi ha á favor de ella, com ho demostra sa literatura, un gran moviment.— G.

CERTÁMEN CIENTÍFICH-LITERARI DE GRANOLLERS en l' any 1882.—Si tots los certámens produhíssin las composicions que aquest, bonas lloansas mereixerian de la nostra literatura; pero desgraciadament no passa aixís y la causa l' explica lo mateix volúm que tením á la vista: entre las obras premiadas sols n' hi trobém una qu' obeheix á un peu forsat.

Desenganyinse los organisadors de certámens: aquest afany pera fer cantar las glorias y fatigas de fulano, pera lloar tal industria, etc., talla las alas al poeta que reduhit á fer jochs de enginy pocas vegadas encerta; y tantas monografías sobre quansevol cosa, cada dia anunciadas en los cartells, no fan més que produhir una série inmensa de articles casi sempre poch pensats y plens de llochs comuns (escás es lo nombre dels que arriscan obras serias á la ventura de un premi quasi bé sempre exigüíssim), que las futuras generacions haurán de anar esborrant, com diu lo *Sr. Cutanda*, si no 'ns equivoquém, parlant d' *En Sever Catalina*.

Encara lo tema que, en aquella composició que havem indicat, s' imposa al poeta, es tan general y patriótic, se dona tan á poetisar (se tracta de cantar *l' episodi historich d' En Fivaller ab En Ferrant d' Antequera*,) que no se li pot posar cap reparo; y ménos quan ha tingut la sort de ser escullit per la lira valiosa d' *En Francesch Ubach y Vinyeta*, qui lo dessenrotlla en un bell romans en molt bonas quintillas, ara valent, ara anguniós, sempre interessant, pintat ab amplura y acabat de una manera altament original, lo qu' era difícil per lo molt que d' En Fivaller y de sa heróica feta s' ha parlat. Aquesta obra épica, que 's recomana també per la veritat dels detalls, es sens dupte la millor entre las composicions que conté 'l volum.

Pera que 's vegi lo bon sentit que han tingut los jurat y organisadors del certámen de que parlém, n' hi ha prou ab dir que fins s' adjudicaren un premi ab son accésit á dos hermosas poesías qu' estaban fora dels temas del cartell: guanyá l' últim *En Guillem Tell* ab «*Las verges de Riells*» y lo premi *En Joan Monserrat y Archs* ab «*L' oda á Tiana*.» Difícils son de jutjar, comparadas, ab duas composicions que ofereix en lo contrast d' escolas del tot diversas: ab la realista veritat, fresca y bella, del *clássich romá*, l' oda á Tiana (la qual sols cau en prosaisme alguna contada volta); y ab la fantástica idealisació dels poetas alemanys de la que tan emprendat

estigué lo sevillá Becquer, «*Las verges de Riells:*» y versificadas, aquella, ab facilitat y lleugeresa; aquesta, ab energia y ab dolsura, pero ab pobresa de llenguatge una qu' altre vegada. Un no sab pera quina decidir-se: que rotas son bonas ja ho havém dit.

Es notable, entre 'ls dos monólechs que conté 'l tomo, *La mort del monjo*, escrit en endecassilabs lliures magnífichs, y qual crítica nos ocuparia més de lo que l' espay permet. També n' es *Lo moliner de Arcadell*, poesia tradicional ab la que guanyá la flor natural *En Artur Masriera*, escrita ab facilitat y ben caracterisada, y *La masía* que lográ lo primer accésit de aquest últim premi, sentida elegía, que con mou potser més per las reflexions qu' un se fá al pensar la veritat de l' assumpto que tracta, que per lo que 'ns diu lo poeta, molt vulgar á voltas.

Lo jurat obrá ab excessiva benignitat, a' nostre entendre, concedint los accésits tercer y quart á la flor natural, y l' accésit al monólech, á composicions, especialment la primera, poch dignas de distinció.

No terminarém sens' esmentar ab gran elogi la colecció de *Costums y tradicions del Vallés*, curiós treball qu' honra á sa distingida autora *Na Maria de Bell-lloch*, y l' estudi científich de *D. Joseph Bayer*, qual tema ó sos similis recomaném á los organisadors de certámens.

Acaba lo tomo ab un bonich discurs de gracias d' En Emili Vilanova.

G.

ASSOCIACIÓ LITERARIA DE GIRONA. *Certámen de 1882.*—

Si lo de Granollers lográ recullir un bellíssim pomell de poesia, es notable en aquest, sobre de tot, una obra capdal, d' aquellas que, segons opinió de un colega diari (*La Publicitat*), forman época.

No creyém que siguin molts los territoris que, com Catalunya, han sigut estudiats, en tanta manera, baix l' aspecte en que ho fa lo *Nomenclator geográfico histórico de la provincia (Girona) desde los mas remotos tiempos hasta el siglo XV.* obra á que nos referím, y aixó si honra á la patria, honra encara més á los que per lo coneixement de aquesta se desvetllan, entre los que 's contan, y no en poca part com se pot suposar, los autors del *Nomenclator*, los gironins En Pere Alsius y Torrents y En Celestí Pujol y Camps.

Sols debém lamentarnos de una cosa que, més que á aquests toca á la Associació literaria de Girona. ¿Creu l' associació indigne de tractar assumptos científichs á la llengua catalana, com se cregué de las romances en la primavera de sas literaturas, que sols admet lo catalá en poesia? De preocupació 's calificá, en aquellas, la manía, no destruïda en la generalitat fins al sigle xvi, d' escriurer las obras científicas en llatí; y avuy que preci-

sament se creu fer mofa de nostra literatura, per gents que volen que 'ls considerém com als primers pera tornarnos ells menyspreu, dihent! que sols se compon de quatre poetas ignorants ¿no mereix altre nom que 'l de preocupació la dels fills que renegant de sa llengua, donan contra ella combustible pera lo foch de l' enveja, ó millor de la frivolitat?

Lo discurs del *Sr. President* qual tema es demostrar que los *Pagesos de remensa* no eran *servitus glebæ*, y lo cant *Gloria á Atenas* (ab no pochos ripios y consonants forsats entre mitj d' algunas bonas estrofas, y ab no gran coneixement de lo que tracta, per més que l' autor vulgui demostrar lo contrari per medi de impertinents notas) están també escrits en castellá. Aixís nostres vehins podran fer doble befa: primer perque escrivim mal lo castellá, després perque no sabem escriurer en catalá. No parlém del *Siglo de Pericles* del que 's doná compte avans de ara.

Entre las poesías catalanas es notabilíssima per lo pensament, bell y original, y per la versificació *L' ombra de Cesar*, de *Ferrant Agulló*, única que lográ premi; te no poch valor *La guitarra* d' *En Joseph Ribot y Serra*, blana y sentida, versificada ab galanura, empro un tant prosaica en lo llenguatge; y son apreciables las *Planys* y *La primera paraula*, d' *En Joan M. Casademunt* y d' *En Pere de Palol*, respectivament, no tan originals com las anteriors, pero sentidas y ben versificadas.

Fou, com las tres últimas poesías, distinguit ab un accésit, un romans, *Margarit l' indomable*, d' *En Francesch Ubach y Vinyeta*, que te las bonas qualitats generals que alababam en altre lloch á son autor; pero qu' es defectuós en la rima, y no l' adorna aquella propietat de detalls que tan caracteriza l' assumpto en lo romans de que havém parlat. Sobre tot ¿no li sembla, al justament reputat poeta, que aquells versos:

«y diu al Consell:—Senyors:
ja han vist per lo que serveixo,
mánenme qu' estich dispost.»

podrían dir:

y diu al Concell:—Prohoms:
ja heu vist per lo que serveixo,
maneume qu' estich dispost ?

G.

CERTÁMEN LITERARI Y CIENTÍFICH DE MATARÓ.—

La Publicitat doná á conèixer la major part de las composicions poéticas premiadas, y entre ellas la que lográ sortir més de lo comú, es la *Oda á Mataró* d' *En Artur Masriera*.

Ab aquesta sola obra pot donar per ben pagat, *la flor del litoral*, com l' anomena 'l poeta, son zel per lo lluhiment del certámen.

Es una oda boniquíssima. Tallada sobre 'l patró recent de la de mossen Verdaguer, sense ser tan grandiosa com aquesta resulta més igual y molt agradable.

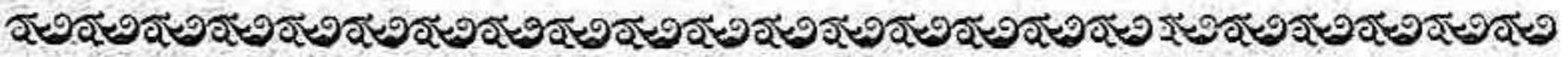
Fora de aquesta obra y de unas quantas cantarellas, la II, V, y VII, de las VIII d' En Simón Alsina y Clos que obtingueren lo premi, res més de notable se troba entre las composicions publicadas, essent, ab tot y aixó, dignas de mencionarse la d' *En R. Roca y Sans* y *L' oda al Progrés Industrial* de nostre distingit colaborador *En Francesch Ubach y Vinyeta*.

Per lo dolentas nos han cridat la atenció unas décimas á Cervantes de Don Antonio Alcalde Valladares, plenas de fanfarria, y de molta apariencia á la que 's sacrifica fins lo sentit de las frases que si s' arriban á entendre costa bona mica. Ne buscavam una de las pitjors pera mostra, empro casi totas se podrian escullir, y no sols per sos defectes poétichs y de construcció gramatical.

Dihém aixó perque precisament en una de las que més podrien anar per lo sentit comú, demostra tants poch coneixements històrichs per part del autor y tan poch estudi de la biografia de Cervantes, que tenia obligació de coneixer y comentar, que en ella se califica de sigle nano lo sigle de Cervantes en lo que floriren Lope de Vega, Calderón, Fray Lluís de Granada, Santa Teresa de Jesús, el venerable Lapuente (¿ ho sent para Sellarés?) los Argensolas, y altres molts ingenis, que no habém de citar perque tothom los coneix, y que determinan l' época de més grandor, lo sigle d' or de la literatura espanyola. ¡ Sigle nano el sigle XVI y la primera meytat del XVII!

Desconeix la biografia de Cervantes perque sembla voler dir que no 's va fer cas del gran mestre en la seva época, lo qual suposa que desconeix las numerosas edicions que de 'l Quijote se feren poch després de publicat per primera volta, la consideració literaria que tingueren á son autor los homes illustrats d' Espanya y del estranger, y la popularisació que va lograr en poch temps.— G.

HISTORIA DEL AMPURDAN, per JOSEPH PELLA Y FORGAS.— Dels set tomos de que se ha de formar aquesta obra, sols se 's publicat, recentment, lo primer, elegantment imprés, acompanyat ab magníficas heliografías, y adornat ab dibuixos de 'n Pahisa. Poch, donchs, podém dir avuy de l' Historia del Ampurdá, com no sigui alabar lo projecte de historiar eixa comarca rica y característica de Catalunya que hagut de esser per sa situació, la primera muralla en la que se han estrellat sempre los esforços del francés, desitjós de la nostra terra. Quant sigui tota publicada ne parlarém extensament.— X.

NOVAS.

En lo número passat, publicárem en la pàgina 3 un *dibuix inèdit* de nostre company APELES MESTRES, cosa que per oblit completament agé á la Redacció no 's feu constar com calia.

Així mateix ne tenim de preparats dels primers artistes catalans.

Dintre poch temps comensarém á publicar una galeria d' autògrafos de música, d' alguns de nostres primers compositors.

La vila de Olot ha celebrat recentment una festa artística que val la pena d' esmentar, majorment essent una de las vilas que á proporció de sa importància, més poca part activa han pres en lo actual renaixement catalá.

En ella hi prengueren part alguns joves aficionats de la vila, aixís com també forasters dels que hi van á passar los mesos d' istiu; lluhintse particularment algunas senyoretas ab escullidas pessas de cant y de piano. Hi llegiren poesias catalanas los Srs. Soler (de Olot) y nostres amichs Tell, Pirozzini y Massó Torrents.

La vetllada estigué molt concorreguda, ja per lo que fou en sí, com per lo filantrópich objecte á que era destinada.

Anímis en aquest sentit lo jovent de Olot y recórdis que d' allí era fill lo *Tamboriner del Fluviá*.

Nostra literatura va obrintse pas cada vegada més. La distingida dama corunyesa D.ª Emilia Pardo Bazan, qu' es avuy sens dupte la primera escriptora castellana, en son últim llibre *La cuestion palpitante* menciona á nostre colaborador D. Narcís Oller á continuació d' una llista dels autors que actualment «enriqueixen la novela patria,» segons sas paraulas. Sabut es que lo Sr. Oller no escriu sas obras més qu' en catalá lo qual com se veu no es inconvenient pera que se 'l llegeixi y consideri fora d' aquí. També en son anterior llibre *S. Francisco de Asís* la Sra. Pardo Bazan citá já ab elogi y traduhí la llegenda de Mossen Verdaguer *S. Francesch s' hi moria*.

Igualment en un article sobre Perez Galdós publicat en un dels últims números de la revista francesa *Le Correspondant* se dedican algunas ratllas á nostras lletras calificantse á la Atlántida de gran y maravellosa.

Segons llegim en l' *Eco de Euterpe*, los dias 23 y 24 del mes de Setembre, tindrán lloch dos grans concèrts extraordinaris en los quals s' efectuará 'l nou idili dramátich en tres parts *La nit al bosch*, poesia de nostre amich Apeles Mestres ab música del mestre Rodoreda.

Se regalará als concurrents un exemplar luxosament imprés de l' *idili*. Pendrán part en la execució de *La nit al bosch* varios distingits artistes, entre ells la Srta. Musté y 'l Sr. Saprisa, formantse la massa coral de 25 senyoras, 35 nins, y 'l coro d' Euterpe, augmentantse també 'l número de professors que forma la orquesta.

Jutjantlo un acta d' importància, *L' Avens* se 'n ocupará degudament.